

แนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหาร การ จัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน

เขต 2

Guidelines for developing the evaluation of school curriculum implementation Mae Ka Tuan education management center under the Mae Hong Son primary educational service area 2

ธรรมบุญ ก้อนมณี^{1*}, สุรพงษ์ แสงสีมุข², อรุณศรี เงินเสือ³

^{1,2,3}วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, ประเทศไทย

Tummanoon Konmanee^{1*}, Suraphong Saengseemuk², Arunsri Nguensua³

^{1,2,3}Northern College, Thailand

✉: * Tummanoon1678@hotmail.com

(*Author Corresponding Email)

Received: 23 May 2026; Revised: 06 June 2026; Accepted: 06 July 2026

© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพ ปัญหา หาแนวทางและประเมินแนวทาง
พัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ประชากรและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2568 จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต
2 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า
สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและมีความน่าสนใจน้อย รองลงมาคือ บุคลากรมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
ของผู้เรียนค่อนข้างน้อย ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ประกอบด้วย 1) ด้านบริบทของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 2) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร
คือ สถานศึกษาควรมีการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความน่าสนใจและเป็นปัจจุบัน 3) ด้าน
กระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ
ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผลการประเมินแนวทางพัฒนาการประเมินผลการใช้

หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : หลักสูตร, การประเมินผลการใช้หลักสูตร, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The purpose of research was to study the current conditions and problems, identify development guidelines, and evaluate the proposed guidelines for improving the evaluation of school curriculum implementation at Mae Ka Tuan Educational Management Center under the Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 2. The population and data sources employed in this research comprised educational experts, school administrators, and teachers from the 2025 academic year, with a total of 133 participants. The research instruments was a questionnaire and a structured interview. The statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results were as the evaluation of school curriculum implementation at Mae Ka Tuan Educational Management Center under the Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 2 was found to be at a high level. The findings revealed that the major problems in the evaluation of school curriculum implementation were outdated and insufficiently engaging instructional media, materials, equipment, and technologies. This was followed by personnel's limited knowledge and understanding of school curriculum development and the inadequate provision of activities promoting students' moral and ethical development, respectively. The proposed guidelines for enhancing the evaluation of school curriculum implementation comprised four dimensions: 1) Curriculum Context: schools should continuously support and promote personnel's knowledge and understanding of school curriculum development; 2) Curriculum Inputs: schools should provide modern, attractive, and up-to-date instructional media, materials, equipment, and technologies; 3) Curriculum Management Process: schools should regularly organize activities that foster students' moral and ethical development; and 4) Curriculum Outcomes: schools should implement instructional activities that encourage students to utilize their leisure time in a constructive and beneficial manner. The evaluation results of the proposed guidelines for improving the evaluation of school curriculum implementation at Mae Ka Tuan Educational Management Center under the Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 2 indicated that both feasibility and utility, in overall terms, were at a high level.

Keywords: Curriculum, Curriculum Implementation, Guidelines for developing

1. บทนำ

การศึกษามีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมของบุคคล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม รวมถึงการมีจิตสำนึกที่ดี ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา, 2564 : 5) และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียน มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563 : 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563 : 4 – 7)

ศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีบทบาทในการกำกับดูแลและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลของอำเภอสะเมิง แต่โรงเรียนในพื้นที่ยังขาดแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้ไม่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพของหลักสูตรหรือพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้การประเมินในสถานศึกษาส่วนใหญ่มักเน้นเฉพาะการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Assessment of Learning) ซึ่งเป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ ขณะที่แนวทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ซึ่งสามารถใช้เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างทาง กลับยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ งานวิจัยของ Weeden, Winter และ Broadfoot (2020 : 134) ยืนยันว่า การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการปรับกลยุทธ์การสอน และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดการประเมินหลักสูตร โดยเลือกใช้รูปแบบการประเมินตามแบบชิปปาโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) Context (บริบท)เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตร โดยการประเมินบริบท (Context Evaluation) จะทำหน้าที่สำรวจความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ นโยบาย ส่วนกลาง และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ข้อมูลจากบริบทจะถูกนำไปใช้เขียน วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ โครงสร้างหลักสูตร สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นตอบสนองวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ไม่ได้คิดขึ้นมาลอย ๆ 2) Input (ปัจจัยป้อนเข้า) ก่อนจะนำหลักสูตรที่เขียนเสร็จแล้วไปใช้ในห้องเรียน การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) จะเข้ามาตรวจสอบทรัพยากร ความเป็นไปได้ และความคุ้มค่า เช่น ศักยภาพของครู (เข้าใจหลักสูตรใหม่ไหม) งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน และโครงสร้างเวลาเรียน ข้อมูลส่วนนี้จะช่วยให้โรงเรียนนำไป จัดสรรงบประมาณ วางแผนฝึกอบรมครู หรือพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มเติมเพื่ออุดรอยรั่วและเตรียมความพร้อมทุกมิติ

ก่อนเปิดภาคเรียนจริง

3) Process (กระบวนการ) เกิดขึ้นในระหว่างที่ครูกำลังนำหลักสูตรไปใช้สอนในชั้นเรียนจริง (Formative Evaluation) โดยการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) จะคอยติดตาม นิเทศ และตรวจสอบว่าครูสอนและวัดผลตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาหรือข้อจำกัดอะไรหน้างาน ข้อมูลหน้างานจะช่วยให้ฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสามารถ "ปรับปรุงวิธีสอน ให้คำแนะนำ (Coaching) หรือแก้ไข้ปัญหาเชิงระบบได้อย่างทันทั่วทั้ง" ในระหว่างปีการศึกษา โดยไม่ต้องรอให้เกิดความล้มเหลวตอนปลายปี 4) Product (ผลผลิต) เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาหรือสิ้นสุดวัฏจักรการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) โดยการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ในระยะแรก (Context) หรือไม่ โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนความพึงพอใจของชุมชนผลผลิตที่ได้จะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจว่า "หลักสูตรสถานศึกษานี้ควรได้รับการรับรองให้ใช้ต่อ ควรปรับปรุงแก้ไขบางจุด หรือต้องทำยกเครื่องปรับปรุงใหญ่" ซึ่งผลผลิตนี้จะกลายเป็นบริบท (Context) รอบใหม่สำหรับวัฏจักรการพัฒนาหลักสูตรในอนาคตต่อไป

จากข้อมูลรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-assessment : SAR) ปีการศึกษา 2567 แต่ละโรงเรียนในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน พบปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการสะท้อนผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้และการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในบริบทของพื้นที่ห่างไกลอย่างศูนย์แม่คะตวน ดังนั้น เพื่อให้ได้สารสนเทศและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ครบถ้วนเหมาะสมกับผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam et al., 1971 : 236) เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของหลักสูตรสถานศึกษาทั้งนี้ เพื่อสะท้อนจุดเด่น จุดด้อยและสภาพปัญหาของหลักสูตรทั้งระบบซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3. เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 94 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้สอน จำนวน 85 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และ ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยใช้คำถามแบบกำหนดข้อคำตอบให้เลือก (Multiple Response) ตามขอบเขตเนื้อหา 5 ด้าน โดยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง สรุปเป็นความหมาย กำหนดขอบเขตเนื้อหา สร้างนิยามปฏิบัติการ

2) ยกร่างเป็นข้อคำถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้อง (IOC= Index of item – Objective Congruence) นำผลมาวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 ทุกข้อ

4) จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อทดลองใช้กับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ประชากร เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .975

5) จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนและติดตามเพื่อขอรับแบบสอบถามกลับภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยเดินทางไปจัดเก็บแบบสอบถามเมื่อถึงกำหนดตามที่นัดหมายด้วยตนเอง ได้รับการตอบรับกลับมาครบตามจำนวนทั้งหมด 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจความถูกต้องเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติตามประเภทของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 หาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามในแต่ละด้านและแต่ละข้อ โดยหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและแปลผลตามเกณฑ์กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121 – 135) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 9 คน ได้แก่

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหัวหน้าส่วนการศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาสาขาบริหารการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ในการบริหาร อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน

2. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาสาขาบริหารการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน

3. กลุ่มศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ศักขานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบการนิเทศก์สถานศึกษา มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มี 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแบบเติมข้อความให้สมบูรณ์ (Completion form) ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด (Open – end) มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แล้ววิเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดเป็นขอบข่ายการศึกษารายด้านตามขอบเขตด้านเนื้อหา

2. นำผลการศึกษาในแบบสอบถามตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการประเมินผลการใช้หลักสูตร ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนั้น และแบบสอบถามตอนที่ 3 การศึกษาปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่มีค่าร้อยละสูงในแต่ละด้าน มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนาแต่ละด้าน

3. นำเครื่องมือเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา และความครอบคลุมตามขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษา พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับใหม่เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิส่งหนังสือวิทยาลัยและแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ประสานเป็นการส่วนตัวเพื่อขอกำหนดนัดการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามกำหนด นำผลมาตรวจความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลจากการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นรายด้านรายบุคคล สรุปอุปนัย วิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยตารางวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หาความถี่ (Frequency) จัดลำดับตามความถี่จากสูงสุดไปหาต่ำสุด นำเสนอด้วยการอภิปรายความเรียงสูงสุด 3 อันดับแรก และต่ำสุดอันดับสุดท้าย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

แหล่งผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน เพื่อสอบถามสถานภาพทั่วไปของแหล่งข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ แบบประเมินเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งสั้งหนังสือของคณะศึกษาศาสตร์ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ได้ด้วยตนเองกับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา พร้อมขอความอนุเคราะห์รับแบบประเมินคืนตามกำหนดด้วยตนเอง นำผลมาตรวจความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวม

ด้าน	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านบริบทของหลักสูตร	3.80	0.32	มาก
2	ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร	3.74	0.39	มาก
3	ด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร	3.63	0.56	มาก
4	ด้านผลผลิตของหลักสูตร	3.77	0.37	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.72	0.25	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.72$, $\sigma=0.25$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ ด้านบริบทของหลักสูตร สูงที่สุด ($\mu=3.80$, $\sigma=0.32$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านผลผลิตของหลักสูตร ($\mu=3.77$, $\sigma=0.37$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ($\mu=3.74$, $\sigma=0.39$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร ต่ำที่สุด ($\mu=3.63$, $\sigma=0.56$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านบริบทของหลักสูตร คือ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาค่อนข้างน้อย สูงที่สุด ร้อยละ 28.72

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร คือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและมีความน่าสนใจน้อย สูงที่สุด ร้อยละ 30.85

2.3 ด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนค่อนข้างน้อย สูงที่สุด ร้อยละ 26.56

2.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร คือ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ค่อนข้างน้อย สูงที่สุด ร้อยละ 24.47

3. แนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบริบทของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รองลงมาคือ สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการวางแผน การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความน่าสนใจและเป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุนความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

3.3 ด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รองลงมาคือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รองลงมาคือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง การอ่าน การเขียน การพูดและการสื่อสาร

4. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์แนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านบริบทของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความน่าสนใจและเป็นปัจจุบัน

4.3 ด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ ด้านบริบทของหลักสูตร สูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านผลผลิตของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร ต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งด้านเวลาเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม รหัสวิชา เวลาเรียนหรือหน่วยกิต ซึ่งได้ระบุไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อุไรรักษ์ (2562 : 206 – 207) ศึกษาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านบริบท โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รองลงมาเป็น ด้านพันธกิจของสถานศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และด้านโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมาเป็น ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ ตามลำดับ ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านกระบวนการโดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รองลงมาเป็น ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านผลผลิต โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมาเป็น ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ส่วนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

2. ปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและมีความน่าสนใจน้อย รองลงมาคือ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนค่อนข้างน้อย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกิดจากความไม่สอดคล้องระหว่างหลักสูตรแกนกลางกับสภาพจริงของท้องถิ่น ครูขาดความเข้าใจและความมั่นใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขาดสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย โครงสร้างการบริหารแบบบนลงล่าง และปัญหาด้านคุณภาพครู รวมถึงเจตคติลบต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อุไรรักษ์ (2562 : 206 – 207) ศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านบริบท โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รองลงมาเป็น ด้านพันธกิจของสถานศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และด้านโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมาเป็น ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ตามลำดับ ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านกระบวนการโดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รองลงมาเป็น ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านผลผลิต โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมาเป็น ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ส่วนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

3. แนวทางการพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านบริบทของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 2) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความน่าสนใจและเป็นปัจจุบัน 3) ด้านกระบวนการบริหารจัดการของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะส่งผลให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัศร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ

(2565 : 134 – 135) ศึกษาการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะแรก) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1) ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และ ด้านกระบวนการ (Process) ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมทั้งจากอาจารย์และนักศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ถ้าจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) และ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 4.26 และ 4.21 ตามลำดับ

4. ผลการประเมินแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์บริหารจัดการ การศึกษาแม่คะตวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางเพื่อ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ และสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรเทพ บุญ กลาง (2566 : 120 – 122) ศึกษาการประเมินหลักสูตรระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ ศึกษา) อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ผลการวิเคราะห์ด้าน บริบท (Context Evaluation: C) มีความเหมาะสมระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหา ตรงตาม จุดมุ่งหมาย 2) ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation: I) ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับ มาก อุปกรณ์ ผู้เรียน การเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ สื่อต่อการเรียนการสอน 3) ผลการ วิเคราะห์ด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก เช่น การจัดการ เรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตร 4) ผลการวิเคราะห์ด้านผลผลิต (Products Evaluation: P) ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก เช่น ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร 5) ผลการวิเคราะห์ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก เช่น ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนภายหลังการจบการศึกษา มีประสิทธิภาพมากขึ้น 6) ผลการวิเคราะห์ด้าน ประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation: E) ในภาพรวมอยู่มีความเหมาะสมระดับมาก ได้แก่ความมั่นใจในใน องค์ความรู้ที่มีอยู่ 7) ผลการวิเคราะห์ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) ในภาพรวมมีความ เหมาะสมระดับมาก ได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการเรียน ต่อ 8) ผลการวิเคราะห์ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation: T) ในภาพรวมมีความ เหมาะสมระดับมาก ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการถ่ายทอดความรู้การขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้มากขึ้น

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยนี้ไปสู่นโยบายการขับเคลื่อนเป็นแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อผลการปฏิบัติจะทำให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรให้การสนับสนุนโรงเรียนทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดหาบุคลากรให้มีจำนวนที่เหมาะสม จัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะระดับองค์กร

2.1 สถานศึกษาควรมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบในโรงเรียน เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินที่สะท้อนให้เห็นปัญหาจุดบกพร่องและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

2.2 สถานศึกษาควรทำการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในทุก 2 ปีการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำเป็นรายงานเพื่อติดตามความก้าวหน้าและปัญหาข้อบกพร่องของหลักสูตร เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 สถานศึกษาควรนำหลักสูตรท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะระดับบุคคล

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศ ติดตามและด้านการประเมินผลในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยทำเป็นปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน มีการมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ แล้วจึงนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในทุก ๆ ปี

3.3 ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตรและการประเมินผลการใช้หลักสูตร และครูควรมีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอก

โรงเรียนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

นารี อุไรรักษ์. (2562). *การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์].

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

ประภัสสร สมสถาน, & ปาริชาติ บัวเจริญ. (2566). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะแรก)* (รายงานการวิจัย ฉบับที่ 479). มหาวิทยาลัยพายัพ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พริกหวานกราฟฟิค.

อมรเทพ บุญกลาง. (2566). *การประเมินหลักสูตรระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ศึกษา) อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].

Stufflebeam, D. L., Foley, W. J., Gephart, W. J., Guba, E. G., Hammond, R. L., Merriman, H. O., & Provus, M. M. (1971). *Educational evaluation and decision making*. F. E. Peacock.

Weeden, P., Winter, J., & Broadfoot, P. (2002). *Assessment: What's in it for schools?*

RoutledgeFalmer.